﴿ ۱۳۲۶ ﴾

تقویم وقایع

جریدهٔ رسمیهٔ دولت علیهٔ عثمانیه

فی ۱۷ صفر سنه ۱۲۸۸ بازار

سنه لکی ۱۵۰ غروش برنسخه سی پاره ۲۰

خلاصه

قسم رسمی { تحریرات سامیه .

قسم غیر رسمی { داخلیه . خارجیه . فنون .

قسم رسمی

﴿ مسند علیای صدارت عظمادن ولایتلره تسطیر ﴾
﴿ بیوریلان تحریرات سامیه نك صورت علیه سیدر ﴾

معلوم والالری اولدیغی وجهله اشبو سکسان یدی سنه سی حزیرانندن اعتبارا دوائر میریه وحکومات محلیه نك جمیع معاملات ومبایعاتنده استعمالی مقرر اولان مقیاسات جدیده دن بهر ولایته ملفوف پوصله ده محرر المقدار ذراع اعشاری ایله قنطار و وزن وکیله قپوکتخدالری معرفتیله کوندرلمکده ایدوکنه مبنی بونلر معاملات ومبایعات ایچون درجهٔ کفایه ده کورلمدیکی حالده اضاعهٔ وقت اولنمامق اوزره لزومی قدرینك ینه قپوکتخدالری معرفتیله شمدیدن بو طرفدن طلب وجلب اولنمسی و طشره لره کوندرلمسی مقرر اولان اوزان مأمورلرینك ارسالی اکرچه بعض ولایاتدن انها اولنمقده ایسه ده مقیاسات جدیده نك تطبیق و معاینه سنه دائر اولان نظامنامه نك اوزان مأمورلرینه تعیین ایتدیکی وظایفدن باشلیجه سی هر سنجاقده عامللری طرفندن یاپیلوب صاتیله جق مقیاساتی تطبیق و معاینه ایتمك اوله رق حال بو که شمدی یه قدر بعض ولایتده اعمالی ابتدیریله رك بورایه کوندریلوب معاینه اولنان اوزانك پك چوغی نمونه لرینه و نظامنه موافق اولمدیغندن و طشره لر ایچون اقتضا ایدن اوزان و مقیاسات اوته دنبرو درسعادتدن الدیرلمقده ایدوکندن بونلرك ینه بورادن جلبی اسلم اوله جغی کبی اوزان مأمورلرینك دخی مقیاسات جدیده نك اهالیجه استعماله مبدأ اعتبار اولنان طقسان سنه سی مارتندن تعیینی ایجاب مصلحتدن کورینیور ایسه ده اصول مذکوره نك تعلیم و تدریسی ضمننده مقدمجه دارالفنونده مخصوصا بر درس اچیله رق خیلی طلبه دخی یازلمش و اوزان مأموریتنه ختام تدریس و تعلیمده یتشوب میدانه کله جك وامتحان ایدیله جك طلبه دن اهلیتی تبین ایده جك اولنلرك تعیین قلنمسی قرار لشدیرلمش اولمسیله بو منوال محرر سنجاقلرده بولندیریله جق اوزان مأمورلرینك انتخاب وتعیینی ماده سنك بعده ایجابنه باقلمق اوزره فقط ولایت مرکزلرینه لازم کلان مأمورلرك برقاچ آیه قدر کوندریله جکنك وفقط اشبو مارتدن طقسان سنه سی مارتنه قدر عتیق و یا جدید مقیاس استعمالنده اهالی مخیر طوتیله جغی جهتله معاملات واقعه لرنده شمدیدن یکی اولچی قوللانمق استیانلر بولندیغی حالده بو طرفدن طلب وجلب ایتملری اقتضا ایده جکنك اعلان قلنمسی خصوصنك شمدیدن محللرینه بیلدیرلمسی قومسیونی جانبندن بو کره باتذکره افاده اولنمش و صورتحال بالجمله ولایات ایله سائر لازم کلنلره اشعار قلنمش اولمغله بروجه مشروح اوراجه دخی اقتضالرینك اجراسنه همت بیورلمسی سیاقنده شقهٔ ثناوری ترقیمنه ابتدار قلندی افندم

(تجارت نظارت جلیله سندن ولایتلره ارسال اولنان)
(تحریرات علیه نك صورتیدر)

بعض ولایت تجارت محکمهٔ سنده استینافا ویرلمش اعلاماتك اکثر یسنده مستأنف اولان طرفك استدعاسی وقوعبولدیغی وحین محاکه ده مستأنف علیهك ویاخود انك طرفندن بر وکیلك موجود بولندیغنه ویاجلبی ایچون احضار پوصله سی کوندرلدیکنه دائر برکونه قید واشارت بولنمامسی جهتیله اومقوله اعلامات تمیز ایچون دیوان احکام عدلیه یه کلدکده حکملری اصول محاکمه یه مغایر کورینه رك نقض اولنمقده در فی الواقع محکوم علیه طلب واستدعا وقوعبولمدقچه محکمهٔ اولی اعلامنك دیوان استینافه حواله سی مغایر قانون اولمغله بوندن تولد ایده جك مسؤلیت حواله ایشنه مأمور اولنلره وحواله لی عرضحال اولوبده محکمه نك اعلامنده اندن بحث اولنمامش ایسه شو جهتك مسؤلیتی دخی محکمه یه عائد اوله جغندن بعدما بو مثللو مغایر قانون واصول حالات وقوعه کتورلمامسی ایچون کیفیتك ولایت محاکم نظامیه سنه تنبیه اولنمسی لازم کله جکی احکام عدلیهٔ حقوق دائره سندن ویریلان مذکره اوزرینه باتذکرهٔ سامیهٔ حضرت صدارتپناهی نظارت عاجزی یه امر واشعار بیورلمش وکیفیت ولایات سائره یه بیلدیرلمش اولمسیله ولایت جلیله لری دائره سنده بولنان درجهٔ اولی محاکمندن ویریلان اعلاملرك مستأنف طرفندن استدعا وقوعبولمدقچه استیناف محکمه سنه حواله اولنمامسی ومحکوم علیه طرفندن بالاستدعا بر دعوا محکمهٔ استینافه حواله اولنه رق رؤیت وحکم اولندقده اصول محاکمه نظامنامه سنه توفیقا مستأنف اولان طرفك وکرك مستأنف علیهك اسم وشهرت ووکیللرینك تصریحیله مادهٔ استینافك طلب اوزرینه وقوعبولدیغنك وطرفین دعوت قلندیغنك یازدیرلمسی خصوصلرینك لازم کلان مأمورینه وکرك مرکز ولایت تجارت محکمه سی ریاستنه تنبیه بیورلمسی خصوصنه همم علیهٔ اصفیلری درکار بیورلمسی بابنده

قسم غیر رسمی

مواد داخلیه

بصره دن آلنان خبرلره کوره چهارشنبه کونی قورادن وفیات درت واولکی پنجشنبه کونی ایکی

نفر اولوب خستەلك دخی کرکی کبی کسب خفت ایتمش ایسەدە مجره طرفندە یکیدن کسب شدت ایتمش ودرسعادتدن الثان امر اقتضاسنجە بصرەدن جاوە کیدن سفاینك بحر احمردە قرانتنە بکلملری مقرر بولندیغی زوراء غزتەسندە کورلمشدر

بنغازی طرفلرندە کچن سنە ظهور ایدن قحط وغلادن طولایی توقف وقرارە بی اقتدار قالان بیك بشیوز قدر نفوس ترك وطن ایدوب طقم طقم بو جانبە کلمش وچوغی رنجبرلك وبوکا مماثل برایشلە بالاشتغال کچنمکدە ایسەدە بعضیسی طریق معیشتی بولەمامش اولمغلە موسم بهار حلولندە بشقە برمحلە کوندرلمك اوزرە ایام شتادە مناسب محللردە اسکان وایوا ایتدیرلمشیدی اهالیء مرقومە فقر ومسکنتك الجا آتیلە وطنلرندن جدا واکثریسی اهل وعیال اصحابندن اولوب حقیقة مرحمت ورأفتە لایق وسزا اولدیغندن بولندقلری حال ضرورت وسفالتدن رها اولملری ایچون حکومت سنیە معرفتیلە تدابیر لازمە اتخاذ قلنمش وبوکرە الدیغمز معلوماتە کورە برقسمی قوش اطەسنە کیتمکی استدعا ایلدکلرندن مخصوص برسفینە استکرا ولوازم سفریەلری استحضار ایلە اسرا قلنمشدر (کرید)

مواد خارجیه

پارس حوالیسندە وقوعبولان قزل جمهوریت محاربەسی الیوم برنتیجەء قطعیەیە واصل اولمدیغی کبی طرفینك اصلاح بینلرینە دخی موفق اولنەمدیغی بدیهیدر شو کونلردە وقوعبولان محاربەلر غایتلە شدتلی اولوب هرایکی طرفدن چوقجە مجروح وتلفات وقوعبولمشدر قزل جمهوریت اعضالری محاربەنك اوکنی المق اوزرە اهالینك اراء عمومیەسنی طوپلمغە قرار ویرمش وویریلان رأیلر ورسایل حکومتنە مساعد درجەدە بولنمشدر پارس اهالیسی فرانسەنك ایالات سائرەسی اهالیسندن زیادەجە تربیەلی واوقویوب یازمغە مالك اولدقلرینە مبنی ایالات سائرەدن ممتاز اولمغی ارزو ایتمکدەدرلر دولت طرفندن ارەصرە بویلە برمنازعە ویاخود تبدیل وکلا وهکذا برمشکلات جسیمەنك حلی ضمننده آراء عمومیەیە مراجعت اولندقدە پارس اهالیسی کرچە استدکلرینی مبعوث انتخاب ایدرلر ایسەدە ایالات سائرە اهالیسی چوقجە اولدقلرندن ویردکلری رأی پارس اهالیسنك ترویج مطلبلرینە مطابق اولمدیغندن هرحالدە طشرە اهالیسی اکثریتلری جهتیلە پارس اهالیسنە غلبە ایتمکدەدرلر قزل جمهوریت افراینك الك زیادە حدتلرینی موجب اولان جهت اشبو نقطە اولوب بونلر پارس ایلە فرانسەنك کافەء ایالاتنی ادارەء مفرزە التنە المق سوداسندە دوشمشلردر فرانسەنك حلەء علم ومعارفدن عاری اولان ارباب قراسنك وریدکلری اراء عمومیەنك غلبەسندن طولایی پارس اهالیسنك اراسی حکمسز قالمقدە اولدیغندن بوحالك منع وقوعی ایچون قزل جمهوریت طرفنی یعنی هرولایتی مستقل برجمهوریت هیئتنە تحویل وافراغ ایتمك صورتنی التزام ایتمشلردر تدابیر مبسوطە بونجە سنەلردنبرو شهرت وشوکتی آفاقگیر اولان فرانسە دولتنك بنیان سطوت وقدرتنك بالکلیە اندراسنی موجب اولەجغی بدیدار اولدیغندن ورسایلدە بولنان حکومت مشروعە بوصورتی رد ایلمش وفرانسەنك قزل جمهوریتە تحول ایلدیکی حالدە بروجە محرر متفرق وپریشان اولەجغندن بونك قوەدن فعلە چیقمامسنە حکومت مشروعە ممانعت ایتمکدە وبوحال فرانسەدە اراقەء خونی مستلزم اولمقدە بولنمشدر

پارسدن مایسك ایکیسی تاریخیلە مورخا وروداین تلغرافنامەلرە نظرا ورسایل عساکرینی (ایسی) قلعەسی جوارندە طوتدقلری موقعلرندن عصات کیرویە رد ایتمش و(نوبی) دە وقوعبولان محاربە خفیف برصورتلە کچمشدر پارسك مترسلرینە برعلاوەء متینە اولمق اوزرە برطاقم خندقلر حفر اولنمشدر

موسیو (تیر) ایلە (ماقماهون) لك صلب وقلوزرەایلە مشربنك قتل واعدام اولنملرینە قومیتە طرفندن قرار ویرلمشدر بش نفردن مرکب سلامت عمومیه عنوانیلە تشکل ایدەجك جمعیت اعضاسنی انتخاب ایتمکە قومیتەدن بشقە کمسەنك حقی اولەمامسنە قومیتە قرار ویرمشدر قزل جمهوریتك رسمی غزتەسندە ورسایل عساکر نظامیەسنك (انیر) دە عساکر ملیە اوزرینە هجوم ایدوب تلفات کلیە وافدقدن صکرە رجعت ایلدکلرینی یازمشدر (قلامار) دە تیمور یول موقفنی عساکر نظامیە عصات یدندن سونکو غوغاسیلە ضبط ایتمشدر عصاتدن اوچیوز قدر تلفات وقوعبولوب ورسایل عساکرندن برقاچ نفر مقتول اولدرواوچیوز نفر قدر اسیر دخی النمشدر

دائرەء بلدیە انتخابلرینك اکثریسی معتدل جمهوریت طرفداریدرلر وموسیو تیرك حکومتنە مساعددرلر اهالیدن پك چوغی انتخابە داخل اولمامشلردر

برلیندن کلان تلغرافنامەلرە نظرا پروسیا نیم رسمی غزتەلرینك اوستریا پولتیقەسنە مساعد صورتدە ادارەء لسان ایلدکلری اکلاشلمشدر

پارسدە تشکل ایتمش اولان سلامت عمومیە قومیتەسی بش اعضادن مرکب اولوب کندوسنە مأذونیت کاملە ویرلمشدر

نیسان افرنجینك اون یدنجی کونی بوردودە ظهور ایدن اختلالك تفصیلاتی زیردە ترجمە اولنمشدر اخشام اوزری الافرانقە ساعت التی بچقدە برجم غفیر بردن برە قشلەنك پنشکاهنە کلوب طوردیلر قشلەنك قپوسندە بولنان چاوشلر غلبەلکك طاغیدلمسنی نوبتجی نفراتنە امر ایتدیلر اهالی قشلەنك اوکندن کلوب کچدکجە ضابطلری اعدام ایلە اوقاتل ضابطلری صوبە القا ایدیکز صداسیلە باغرمقدە اولان برقول اهالی دخی ازدحامك ایچنە کیردیلر

قرە قولدە نوبتجی بولنان ضابطان سواری عسکرینك جمع اولنملری ایچون خبر کوندردی عاصیلر عسکرك قشلە ایچندە طوپلنمقدە اولدیغنی کورنجە یشاسون عساکر باتسون ضابطان دیو چاغرشمغە باشلادیلر ضابطاندن بری قشلە قپوسنك اوکنە چیقوب اهالینك طاغلمسنی نصیحت ایلدی ضابطان سائرە مادەء مبحوثەدن خبردار اولدقلرندە قشلەیە کلمشلر ایسەدە اهالی طرفندن اولوم تهلکەسندە بولنمشلر ایدی عساکر طرفندن مجنونلرە برجواب ویرلمدیکندن قشلەیە هجوم ایتمکە باشلادیلر وقالدیرملرك طاشلرینی قپان قوشدی الك اولجە اتدقلری طاشلر نوبتجی ضابطی ایلە برقاچ نوبتجی نفرینی یارەلدی دیکر کوچك کوچك آتیلان طاشلر دخی برنجی قاتك تکمیل پنجرەلرینە اصابت ایدوب همان بتون جاملر قیرلدی کیدر ایش کسب شدت ایتمش اولدیغندن عساکر طرفندن هوایە طوغرو برقاچ ال تفنك بوشادلدی قورشونلرك صداسی ایشدیلنجە عاصیلر طاغلمغە باشلادی سکزنجی فرقەء عسکریەدن برقول عسکر قشلەدن طیشارو چیقاریلوب ازدحام طاغیدلدی وعاصیلر طرفندن اتیلان طاشلرك ارقەسی کسلدی

اهالی غلبەلکی غیب ایتدیکنی کورنجە فوق العادە حدت ایدوب هلە کندولرینە قارشو ارسزادبسزجا بقنلر دیو باغران ضابطانی دیری دیری یسەلر طوغیەجقلرینی اعلان ایدیورلر ایدی اهالی نفرات عسکریەیە سلاحلرینی ترك ایدوب ضابطلرینە اطاعت ایتمامەلرینی نصیحت ایتمکدە وبونصیحتلرینك ترویجی ضمننده فوق العادە چالشمشلر ایسەدە موفق اولەمدیلر عساکرە قوماندا ایدن ضابطاوزرینە قشلەنك یقیندە بولنان برخانەدن برقورشون آتیلوب مرقومە اصابت ایتمامشدر اول اثنادە عربەایلە قشلەنك بیکباشیسی کلمکدە اولوب اوزرینە اهالی هجوم ایلدی وبراون قدر رووولور بوشادلمش ایسەدە قورشونلرك هیچ بردانەسی مرقومە اصابت ایتیوب ایچندە بولندیغی عربە هرطرفدن قفس کبی دلندی عساکرك اشبو مقاومتلرینی کورنجە عاصیلر یاپمقدە اولدقلری استحکاملری ترك ایدوب هر برلری بر طرفە کتدیلر براز صکرەلری پیادە وسواری عساکری قشلەیە چکیلوب قشلەنك قپولری قپاندی برچوق کمسەلر توقیف اولنوب کیجە وقتی اورتالق سکونت بولدی

انکلترەنك موازنە دفترینە دائر پارلمنتودە جریان ایدن مباحثات اثناسندە مالیە ناظری موسیو لوو دولت مشار الیهانك احوال مالیەسنە دائر بروجە آتی بسط کلام ایلدی

انکلترە تجارتنك برخیلی مدتدنبرو دوچار اولدیغی سکتەنك دفع وازالەسنە مباشرت اولندیغی اثنادە فرانسە ایلە پروسیا بینندە اعلان حرب اولندی معمافیە مملکتمز هیچ بربحرانە کرفتار اولمقسزین محاربەنك نتایجنی کچورە بیلدی بوایسە انکلترەدە جاری اولان اصول مالیە وتجاریەنك درجەء مطلوبەدە بولندیغنە دلالت ایدر

١٨٦٨ سنەسندن بیك سکزیوزالتمش طقوز تاریخنە قدر انکلترەنك وارداتی یتمش ایکی ملیون و ١٨٦٩ سنەسندن بیك سکزیوز یتمش سنەسنە قدر یالکز یتمش ملیون لیرایە بالغ اولمشدر اکرچە واردات ایکی ملیون قدر تناقص ایلمش ایسەدە دیکر جانبدن بوسنەنك تکالیفی سکز ملیون التیوز بیك لیرا قدر تنزیل وتنقیح اولندی

١٨٧٠ سنەسندن ١٨٧١ سنەسنە قدر واردات تخمینا یالکز التمش یدی ملیون التیوز اوتوزدرت بیك لیرایە بالغ اولمش ایسەدە سکزیوز طقسان بربیك لیرا یالکز کمرك وارداتندن فضلەء حاصلات اولمق اوزرە ایکی ملیون اوچیوز اون بربیك لیرا قدر تزاید ایدەجکی مقرردر

١٨٧٠ سنەسندن ١٨٧١ سنەسنە قدر انکلترەنك مصارفی اکرچە ابتدای حالدە التمش طقوز ملیون درتیوز سکسان التی بیك لیرا ارادەلرندە اولمق اوزرە تخمین اولنمش ایسەدە التمش طقوز ملیون بشیوز قرق سکز بیك بشیوز اوتوز طقوز لیرایە وارمشدر

پارلمنتونك صوك اجتماعندە عارض اولان محاربەنك تعمیمندن احترازا حکومتە ایکی ملیون لیرا قدر اعتبار ویرلدی

احتیاجات مختلفەنك تسویەسنە مخصوص اولمق اوزرە مبلغ مزبورە یوزسکسان اوچبیك لیرا ضم اولندی

شهر مارتك اوتوزبری تاریخلرندە انکلترەنك دیون عمومیەسی یدی یوز طقسان التی ملیون یوز درت بیك یوزاللی بش لیرایە بالغ اولمش یعنی ١٨٦٨ سنەسی مارت ابتداسندە تبین ایدن دیونە قیاسا اون ملیون درتیوز التمش سکز بیك یدی یوز یکرمی سکز لیرا قدر تناقص ایلمشدر

١٨٧١ سنەسندن ١٨٧٢ سنەسنە قدر مصارف دولت یتمش ایکی ملیون اوچیوز سکز بیك و واردات ایسە التمش طقوز ملیون بشیوز طقسان بش بیك لیرایە بالغ اولدیغنە نظرا ایکی ملیون یدییوزاوچ بیك لیرا قدر اچیق ظهور ایتمشدر بواچیغك قپادلمسیچون سالف الذکر مالیە ناظری استقراض ایتمك استمدیکندن بارکیرلر ایلە زراعت عربەلرندن عوائد المق ویاخود کمرك رسوماتی تزیید ووفات ایدنلرك کرك وصیتنامەسی بولنسون کرك بولنمسون اشیای موروثەء منقولەلر اوزرینە یوزدە ایکی ویرکو طرح اولنمق واجزالی کبریتلرك هر بر قوطیسندن یاریم پنس ومومیلی کبریتلرك هربرقوطیسندن برپنس المق وکافەء اهالیدن اخذ وتحصیل اولنمقدە بولنان واردات رسومی تزیید ایلمك کبی تدابیرك اتخاذینی تکلیف ایدوب بوصورتلە موازنەء مالیەجە واقع اولان اچیق قپادلدقدن ماعدا هرسنە برفضلە دخی ظهور ایدەجکنی بیان ایلمش ایسەدە بوتکلیفاتی مجلسجە تصویب وقبول اولنیوب انجق کبریتلردن النمقدە اولان ویرکونك تزییدینە دائر اولان تکلیفی اکثریت ارا ایلە قبول اولنمشدر

علوم وفنون

جابر الکوفی

(جابر الکوفی) بین العرب ابوموسی ابن جابر بن حیان الصوفی اسمیلە معروفدر بوذاتك مسقط رأسی مجهول اولدیغی کبی قنغی تاریخدە برحیات اولدیغی دخی مجهولدر بعض مورخین خرساندە طوس شهرندە تولد ایتدیکنە قائل اولوب بعضلری دخی حوراندە دنیایە کلدیکنی ادعا ایتمشلر هرنەحال ایسە عمرینی کوفەدە امرار ایتدیکنە جملە مورخلر متفقدرلر وحکیم مومی الیە مؤلفاتنك بریسندە امام جعفر ایلە همعصر بولندیغنی بیان ایتمش وامام جعفرك تاریخ وفاتی ١٤٨ هجرتندە وقوعبولدیغندن فاضل مومی الیهمك برحیات بولندیغی وقت تقریبا تعیین اولنمش اولور

ابن جابر اعلم علمادن فاضل برذات اولدیغندن اصلا اضاعەء اوقات ایتمیەرك عمرینی علم یولندە افنا ایتمش وروز شب کائناتدە موجود مواد طبیعیەنك یکدیکری اوزرینە فعل وتأثیرندن حاصل اولان آثاری مشاهدە ایدرك اکا تطبیقا برچوق عملیات اجرا ایدوب پك چوق شیلر کشف ایتمش واجرای عملیاتی حیننده رونما اولان آثاری حکماء سائرە کبی برچوق معانیء موهومە وافکار مفروضە ایلە تلوین ایدرك آخر برصورتدە کوسترمکی عادت اتخاذ ایتمیوب کماهی حقها مشاهدە ایتدیکی آثاری تعریف وبیان ایدر ایدی وآثار ونتایج کیمیویەیی شرح وبیان ضمننده ٥٠٠ جلددن متجاوز کتب معتبرەنك تألیفنە موفق اولمشدر انجق بونلرك اکثریسی اسپانیولر کبی ملل وحشیە اللرینە کچوب بعضیلری یاقیلەرق وبرازی صویە اتیلەرق ضایع اولمشدر مؤلفات مذکورەدن باقی برطاقم اجزاء واوراقی الدن الە کچەرك عصرمزە قدر غدر وخساردن محفوظ قالمش وبونلرك پك چوغیدە لاتین لسانە ترجمە اولنمشدر

شمدی یزلرك دسترس اولەبیلدیکمز بعض مؤلفاتدن مخترع مومی الیهك کشف واختراع ایتدیکی بعض آثاری ایضاح وتحریر ایدرك مکشفاتندن پك چوغنی اوروپا کیمیاکرانە عطف ایلە اوشرفدن کندوسنی محروم ایدن اوروپا مؤرخلرینە مرحومك مؤلفاتنی ابراز ایلە اثبات دعوا وکاشف حقیقیسی کندوسی اولدیغی مقالات آتیە ایلە بیان وانبا اولنور

جملەء مؤلفات مرحومدن بری سرالاسرار نام کتابندە بقراطك فن طبابتدە تحریر ایتدیکی اختصاراتە مشابە فن کیمیا اجراآتنە دائر برطاقم تنبیهات تحریر ایتدیکی صرەدە علم کیمیایی تحصیلە طالب اولان ذواتك قواء عقلیە وبدنیەسنك نەحالدە بولنمقلغی لازم اولەجغنی بسط وبیان اثناسندە شویلە دیرکە «علم کیمیایی تحصیلە طالب اولان ذواتك بدن ووجودی صحت تامە اوزرە بولنمقلغی لازم وهلە عقل وفراستدە اکملیت الك زیادە ملتزمدر مجبول اولدیغی کبر وانانیت سقامتیلە برچوق خیالات ومفروضات ایلە اوغراشان کمسەلرك اجراء عملیات کیمیویەدە الك الزم اولان کوز والدن محروم بولنانلرە نسبتلە عملیات مزبورەیی اجرادن قاصر اولدقلری ظاهر اولمغلە اولبابدە رأی وذهابلری قبول اولنمق امر عسیردر واویلە خودبینانك خیالات باطلەلری کندولرینی الداندیغی کبی شونی بونی دخی دام غفلتە کرفتار ایدر» وکتاب مزبورك دیکر طرفندە «کیمیا عملیاتنی اجرا ایدرایکن واقع وظاهر اولان علاماتی قوەء حافظەدە ایوجە حفظ ایدوب ختام عملیاتدە انلرك حکمنی حقیلە ادا ایتملیدر» دیرو ینە دیکر صحیفەسندە دیرکە «برجسم مرکبك حاوی اولدیغی اجسامدن ماعدا اندن برجسم آخر استخراجی طلبندە بولنمق عادتا اوکوزدن سود کبی تکوین وتولید طلبندە بولنمق جنتنە مبتلا کبیدر لکن اجسام موجودەنك جملەسی از چوق خالص کوکورت ایلە جیوەدن مرکب اولدیغندن ایجاب حالە کورە جسمین مذکورین تزیید وتنقیص اولنور وشو تزیید وتنقیص فعلنی اجرا ایسە برطاقم وسائط استعمالنە محتاجدر تجارب متعددەملە اجراسی الزم اولان وسائط مقتضیە ایسە تکلیس تصعید تقطیر تحلیل ترسیب تثبیت وتکویندن عبارتدر وبونلرك فاعل

وعاملى دخى املاح شاب استحصالات زاجيه زجاج تشكال سبركا‌ءتير تيزآب ماء زرين وحرارتندر » وينه كتاب مذكورك بر ديكر ورقنده «اجسام جامده جيوه كوكرت زرنيخ نام اجسامدن مركب اولدقلرندن بونلر جماداتك عناصر ثلثه سى اولديغنه اصلا شك يوقدر » ديه رك تا او وقته قدر ممتد اولان (آمپدوقل) ك وضع وتأسيس ايتديكى وافلاطون وآرسطاليسك ترغيب وترويجيله تذهيب ونزد عامه ده قبول اولنان عناصر اربعه نك اجسام جامده يى تكوينده اصلا مدخلى اولمديغنى ايما ايتمسيله عناصر اربعه مذهب باطلنك اساسنى ضمنا هدم وتخريب ايتمشدر صاحب كشاف زمخشرينك (من صنف فقد استهدف) كلام مشهورينك معناى صحت مآلى اوزره اولوقت ابن جابرك ايراد ايتديكى شو رأى صحيحه حكماى معاصرينك بعضلرى طرفندن پك چوق اعتراضات وقوعبولديسه ده بونلره كافى وشافى جواب اعطا ايتمكى اول حكيم ذوفنون وقته حواله والان وقتمز حكماسنك مشاهده كرده لرى اولان احوال حكيم مومى اليهى مصدق اولمغله (امپدوقل) ك عناصر اربعه رأيى هيچه چيقارمق شرفى اوروپالولرك ادعا ايتدكلرى كبى اوروپا حكمالرينه عائد اولميوب انجق ابن جابره عائددر وينه كتاب مزبورك ديكر طرفنده غازلره دائر كوريلان بحث وقتنك معلوماتنه نسبتله پك غريب كورلديكندن ترجمه سى مناسب عد اولندى (بعض ذوات روحلرى (غازلرى) معادن ايله عقد ايتمكه سعى ايدرلر لكن حين تجربه ده عملياتى حقيله اجرا ايده مدكلرندن استعمال ايتدكلرى نارك شدت حرارتى تأثيريله اكثريا روحلر وبعض كره ده روحلر ايله برابر معادن طيران ايدرلر اى والد مسلك هرمسى اكر اجسامى تحويل وتغيير ايتمك استرايسك روحلرى يعنى (غازلرى) معادن اوزرينه تأثير ايتديره رك مقصوده نائل اولورسك واكر ارواح اجسام اوزره ثبات وقرار ايدرلر ايسه اجسامك طبايع واشكالى تغير وتحول ايدرك صورت اصليه لرينى ضايع ايدرلر بوصورتده يكديكرندن تفريق مراد اولندقده اجسامدن يالكز روحلر ياخود اجسام ايله معا روحلر فرار ايدرلر » ديه رك بند آتيله بحث مذكورى اتمام ايتمشدر « ان الاجسام مركب من روح وجسد فالروح اصل الجسد والجسد فرعه والروح فاعل فى الجسد والجسد مفعول ويستقر فيه والجسد يعقد الروح ويمنعه من الفرار والروح يأخذ قوة الجسد فى التدبير شيأ شيأ حتى يصيرها ثابتا مقابلا للنار صابرا عليها كالجسد فى صبره وثباته والجسد ايضا يأخذ قوة الروح شيأ شيأ حتى يصير هباء الاجزاء له ويمتزجان ويصيران شيأ واحدا فلا يفترقان ابدا لانهما امتزاجا مزجا كليا لا مجاورا جزئيا والروح مدبرة الجسد ضرورة وتدبير الحق تدبير الروح من الجسد والجسد من الروح لان محل الروح اعلا الاناء والجسد اسفله وبتكرير الاعلا على الاسفل يرتبطان ويصيران شيأ واحدا ثم اماتوا هذا الجسد الذى هو انشاهم كما تموت الاجساد وكلها وتركوه ما ارادوا وحتى صار لهم ذلك الجسد روحا بصبغ الحديد والنحاس والرصاص والفضة » عجبا بوراده روحدن مراد حكماى متأخرينك (اوقسيژان) يعنى مولد الحموضه ديدكلرى ميدر

مرحوم مومى اليهك (اختصار الاسرار) اسميله بر كتابى دها واردر بونده هرنقدر وقتجه آثار جديده دن برشى يوق ايسه ده علوم طبيعيه ده فعل وعمله اهم والزم اولان بر اصول جديده نك اجراسى تعليم وتنبيه اولنديغندن انى دخى تصريح ايتمك اقتضا ايدركه بودخى تجربه كيفيتيدر تجربه نك علوم طبيعيه ده اهميتنى بيان ايچون ايراد ايتديكى كلام كه « اسرار طبيعته واقف اولمق ايچون تجربه دن بشقه مختار بر اصول يوقدر » ديمشيدر وبرديكر طرفنده دخى « كورميورمسكز برچوق تجربه لر ايله حكماى متقدمينك مجهولى اولان بعض اجسامى باذن الله حكماى متأخرين كشف ايدوب بونلرك دخى علل واسقامه نه ردلو تأثيرى اولديغنى بولمق ايچون معاصرين اولان حكماى اسلاميه لاينقطع تجربه ايديورلر » ديمشدر ايشته شو كلاملردن اكلاشيلديغنه كوره اصول تجربه ائمهٔ عربدن ابن جابرك وضع كرده سى اولوب يوخسه اوروپا فيلسوفلرينك ادعا ايتدكلرى كبى اصول تجربه انكليز حكمالرندن (باقونك) ك وضع كرده سى دكلدر

كلهلم ابن جابرك (الكيمياء جابر) كتابنه كه انده حكيم مومى اليهك كشف كرده سى اولان بعض اجسامك اصول استحصاليه سى صراحة بسط وبيان اولنمش حالبوكه مرحومك مكشفاتنى اوروپا كيمياغيونى بعض تزويرات ايله بغير حق كندو كيماكرلرينه عطف ايتمشلر ايسه ده بزلر الكيمياء جابر كتابنده كشف ايتديكى اجسامه متعلق مشمولات معتمده سى معتدين كيمياغيونه ابراز ايله اثبات دعوا ايده جكز (تيزآب ايله ماء زرينك كشفى بياننده در) مؤلف مومى اليه الكيمياء جابر كتابنده شويله بسط وبيان ايدر « بر رطل زاج قبريسى وبر بچق رطل ملح الصين يعنى كهرچله وربع رطل شاب اخذله بونلرى بوجهه مزج اولندقدنصكره انبيقده تقطير اولندقده تحصيل اولنان مايع مقطر تيزآب اجسامى حل ايتمك خاصه سنى كسب ايدر

واكر اجسام مزبوره يه ملح نشادر علاوه اولنه رق تقطير اولنور ايسه اولوقت حاصل اولان مايع مقطر ماء زرين آلتون وكموش وكبريت كبى اجسامى حل ايتمكه قابليت استحصال ايدراشته علم كيميانك ترقيسنه بادى ومكتشفات جديده دن معدود مولد الحموضه نام عنصرك اهميتى كبى مهم واجسام سائره نك كشفنه دخى برمقدمه اولان تيزآب ايله ماء ذهب نام خصلرك كاشف حقيقيسى ابن جابر اولديغى ايضاحات سابقه دن اكلاشلمش واو يامؤرخلرندن بعضلرينك تصديق كرده سى اولديغى كورلمش ايسه ده لكن بعض مؤرخين اوروپا جسمين مذكورينك كاشفى آنو دويلانو واولديغنى دعوا ده تعند ايتملريله اهل اسلامدن بعض ساده دل وصاف مشرب اولنلر على العميا شو رأيى قبول ايتمشلردر هرنه ايسه اشبو رأيك كليا خطا اولديغى الكيمياء جابر كتابندن اخذ ايله تحرير اولنان بنددن پك ايو اكلاشيلور

مواد اعلانيه

دار الفنون عثمانى درس جدوليدر

ايام	علوم	ساعات	اسامیٔ معلمين
جمعه ايرتسى	علم هيئت	٤ الى ٥	توفيق بك
	ادبيات تركيه	٥ الى ٦	سليم افندى
پازار ايرتسى	علم مواليد	٤ الى ٥	رفعت بك
	حكمت طبيعيه	٥ الى ٦	عزيز افندى
صالى	ادبيات تركيه	٥ الى ٦	سليم فندى
چهارشنبه	ادبيات تركيه	٤ الى ٥	سليم افندى
	علم مواليد	٥ الى ٦	رفعت بك
پنجشنبه	حكمت طبيعيه	٤ الى ٥	عزيز افندى
	علم هيئت	٥ الى ٦	توفيق بك

(مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر)